

MESURA DE GOVERN

IMPLEMENTACIÓ DEL SERVEI D'INFORMACIÓ I DINAMITZACIÓ ALS CENTRES D'EDUCACIÓ SECUNDÀRIA. EL PROGRAMA "INFORMACIÓJOVEBCN"

1. Introducció

La Regidoria de Dones i Joventut promou, dins el programa "informaciójovebcn"¹, la **implementació del Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària**, com a una de les línies de treball prioritàries per a aquest mandat. Aquest servei és un dels sis instruments del programa "informaciójovebcn" que, en el marc de les polítiques de joventut, tenen per objectiu afavorir la ciutadania activa i el desenvolupament social del sector de la població adolescent (de 12 a 16 anys) de la ciutat, mitjançant el foment de la participació i de l'associacionisme juvenil (Programa d'Actuació Municipal 2008-2011 – adolescència i joventut).

Així doncs, el Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària completa el programa "informaciójovebcn", tot desenvolupant estratègies específiques per tal d'apropar continguts informatius al col·lectiu adolescent de la ciutat. El treball en xarxa amb els altres instruments que componen el programa "informaciójovebcn" permet la posta en marxa i el desenvolupament d'aquest Servei.

Les **polítiques de joventut han d'aconseguir**, com a objectiu estratègic, **l'emancipació de la gent jove, en tant que ciutadans i ciutadanes amb capacitat de construir i desenvolupar projectes vitals i amb capacitat de participació en projectes col·lectius**. Per tant, les polítiques de joventut són polítiques de definició i construcció de ciutadania, polítiques a través de les quals es proporcionen elements que permeten a les persones exercir els seus drets, ja que allò que els converteix en ciutadans i ciutadanes no és únicament la possessió d'una sèrie de drets sinó sobretot la capacitat per posar-los en pràctica i exercir-los. La implementació del Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària ha de suposar una eina clau perquè un ampli sector de la societat barcelonina pugui exercir aquests drets.

El **plajovebcn 2006-2010 – Pla director de la política de joventut de l'Ajuntament de Barcelona**, aprovat el passat 6 d'octubre de 2006 pel Consell Plenari de l'Ajuntament de Barcelona, explicita dins l'eix d'actuació de participació i promoció social (5.4.) i en l'àmbit d'intervenció d'educació (5.4.5.), el següent objectiu: **"Fomentar l'educació per la participació"**. Aquest objectiu es concreta, entre d'altres, en les següents mesures:

146. Potenciar el rol i les funcions dels delegats i delegades de classe per tal d'establir una xarxa vertebradora de representants de l'alumnat dels Centres d'Educació Secundària.

¹ Veure apartat 4

147. Fomentar la **participació de l'alumnat en l'elecció de representants als Consells Escolars de Centre** mitjançant la realització d'una campanya que permeti informar clarament de la funcionalitat d'aquest òrgan i de la importància que té la veu de la gent jove en aquest espai de decisió, i faciliti la implicació de les associacions d'estudiants en el disseny, realització i avaluació de les eleccions.
149. Crear i desenvolupar el **Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària**, com a programa que garanteixi l'arribada d'informació d'interès juvenil als centres d'educació secundària, fomenti la participació de l'alumnat en la realització d'activitats i projectes, doni suport a la dinamització estudiantil del centre, faci promoció de l'associacionisme en qualsevol dels seus nivells i estableixi relacions amb altres agents socials del territori –o entorn (equipaments, serveis...).
150. Donar suport a la creació i el desenvolupament d'**associacions tant d'alumnes com d'estudiants** mitjançant la intervenció del Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària, vinculat als Punts d'Informació Juvenil i, en aquest cas, molt especialment al PIJ del Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona.
154. Efectuar amb periodicitat anual **trobades de representants d'alumnes de secundària a tots els districtes** que serveixin com espais de formació, intercanvi, tot facilitant la implicació de les associacions d'estudiants en el seu disseny, realització i avaluació.
156. Garantir el suport a la **dinamització estudiantil per al desenvolupament d'activitats i projectes als centres d'educació secundària** a partir de la intervenció el Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària.

Així també en l'àmbit d'intervenció d'informació i assessorament (5.4.1.) s'explicita el següent objectiu a assolir: **"impulsar el desenvolupament de la xarxa territorial dels punts d'informació juvenil de la ciutat i la seva connexió amb altres àrees municipals que desenvolupen serveis d'informació i orientació a les persones"**. Dins aquest àmbit es determina la següent mesura:

69. **Assegurar l'arribada i la dinamització de la informació d'interès juvenil als centres d'educació secundària** mitjançant la creació i el desenvolupament del Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària vinculat als Punts d'Informació Juvenil.

D'altra banda, l'esborrany de l'**Avantprojecte de Llei dels Drets i les Oportunitats de la Infància i l'Adolescència**, que ha d'aprovar en un futur proper el Parlament de Catalunya, apunta una sèrie de qüestions en el seu articulat que poden emmarcar perfectament els objectius que persegueix el Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària:

- Art. 11. "Els poders públics han de promoure l'efectivitat dels drets dels infants i adolescents a participar activament en la construcció d'una societat més justa, solidària i democràtica. Els poders públics han de fomentar la solidaritat i la sensibilitat social per tal que s'incrementi la participació social dels infants i adolescents i es generin espais socials nous que dinamitzin la participació responsable d'aquest sector de població".

- Art. 17. “[...] Els infants i adolescents, amb l’objecte de demanar informació, assessorament, orientació o assistència, poden adreçar-se personalment a les administracions públiques encarregades de la seva atenció i protecció, fins i tot sense el coneixement de llurs pares, tutors,... [...]. Les administracions locals, en funció de llur proximitat a la ciutadana i d’acord amb la legislació vigent, són el primer nivell d’informació i assessorament d’infants i adolescents que ho sol·licitin”.
- Art. 32. “Els infants i adolescents tenen dret a cercar, rebre i utilitzar la informació adequada a la seva edat i a les seves condicions de maduresa. Els pares i les mares, els titulars de la tutela, els qui en tinguin la guarda i els poders públics han de vetllar perquè la informació que rebin sigui veraç, plural i respectuosa amb els principis constitucionals [...]”.
- Art. 34. “Els infants i adolescents tenen el dret de participar plenament en els seus nuclis de convivència més immediats i en la vida social, cultural, artística i recreativa del seu entorn, i a incorporar-se progressivament a la ciutadania activa, d’acord amb el seu grau de desenvolupament personal. Les administracions públiques han d’establir procediments destinats a recollir les seves opinions en relació amb les polítiques, les normes, els projectes, els programes o les decisions que els afectin”.
- Art. 48. “[...] L’administració educativa, en col·laboració amb l’administració local ha de vetllar per l’extensió de les activitats de suport educatiu i de lleure més enllà de l’horari escolar d’infants i adolescents, i ha de desenvolupar plans educatius territorials adreçats a promoure la cohesió social i majors graus d’igualtat”.

2. L’adolescència

L’adolescència, que en termes genèrics es fixa **entre els 12 i 16 anys**, és l’**etapa vital en que hom aborda la construcció del jo, de la pròpia identitat, de l’autoafirmació**. La persona precisa **construir i sentir la seva pròpia autonomia i independència**, es proposa donar respostes a qui soc i què vull ser i fer. Aquest procés d’aprenentatge social el realitza a partir de la implicació de diferents agents que intervenen en la seva vida: la família, l’escola, el grup d’amistats,... Però per tal que aquest procés tingui èxit esdevé també important que l’adolescent pugui conèixer i accedir a tot un seguit de recursos que la ciutat li ofereix.

D’altra banda, l’adolescent precisa connectar emocionalment amb els aprenentatges per tal de fixar-los. Actualment, l’accés a la informació és infinit; les noves tecnologies ho garanteixen, però connectar amb aquests continguts, vincular-s’hi emocionalment no els resulta senzill, cal provocar-ho i acompanyar-ho des de la intervenció educativa. **Aquest moment vital de construcció del jo, és idoni per a incorporar desitjos, hàbits i primeres vivències relacionades amb l’associacionisme i la participació.**

En la vida dels i les adolescents, el **Centre d’Educació Secundària** apareix valorat com un dels llocs propis, on reconeixen que hi passen també moltes de les seves bones experiències; és un **espai referencial i legitimat pels i les adolescents.**

El Centre d'Educació Secundària esdevé doncs, el lloc idoni on incorporar intervencions educatives en l'àmbit de la ciutadania activa i la participació, perquè allà hi són gairebé la totalitat dels i les adolescents de la ciutat i amb la millor de les disponibilitats possible.

L'adolescent, pel moment vital en que es troba, de diferenciació del món adult, no accedeix al món dels serveis. La "institucionalització" d'aquests li resulta de difícil accés, i en aquest sentit, cal fer tot l'apropament possible per tal que reconegui la necessitat d'accedir-hi, i posteriorment que aquesta experiència esdevingui d'èxit; només així, es contribuirà a establir una bona relació amb la xarxa de serveis que té al seu abast.

Tenint doncs en compte algunes consideracions pertinents en relació a l'etapa vital dels adolescents, i per tal de donar acompliment a futures "exigències legals" i directrius polítiques, es proposa la creació d'un instrument que contribueixi a l'educació en la participació dels i les adolescents de la ciutat, en un escenari de privilegi com són els Centres d'Educació Secundària, fet que suposa situar-se en l'espai de vivència quotidiana d'aquest sector de la població, tot cercant complicitat i col·laboració amb els diferents agents socials implicats, i molt especialment amb la comunitat educativa.

3. El Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària

3.1. Definició

El Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària és, d'una banda, un espai d'atenció presencial estable, situat al centre docent, que posa a l'abast dels i les joves tot un seguit de recursos informatius d'interès, i, per una altra banda, un conjunt d'accions i estratègies que promouen experiències de participació per part dels i les joves.

Tal i com el seu nom indica, aquest servei té dos eixos fonamentals:

- **La informació.** Aquest és avui en dia un element de molt fàcil accés mitjançant Internet per als i les joves. Tot i així, cal fer esment que les principals motivacions que té, en primera instància, una persona adolescent o jove a l'hora de fer ús d'Internet són: divertir-se en el seu temps d'oci (jocs, vídeos, música,...), comunicar-se amb altres (xats, messengers, fòrums,...) i cercar la informació necessària per resoldre qüestions en referència les matèries del currículum educatiu; en un segon nivell, hi hauria totes aquelles informacions vinculades al consum (compres, nous productes,...), a l'ocupació del temps lliure (activitats, concerts, turisme,...) i a la necessitat de resoldre dubtes entorn qüestions de desenvolupament personal (sexualitat i salut sexual...).

Així doncs, en aquest vessant, el repte esdevé el d'apropar a la persona jove altres tipus d'informacions que també puguin ser del seu interès (formació, cultura, associacionisme, drets de ciutadania,...) i el de saber discriminar la informació adequadament i, per tant, resoldre assertivament la manca inicial d'aquesta.

En la prioritització del tipus d'informació que cal disposar, hi hauria l'acadèmica i la relativa a l'oferta de serveis per a joves del barri i districte (casals i espais joves, esports, concerts, festivals, festes majors i molt especialment les associacions juvenils existents,...). Es tracta d'informar com un valor en si mateix, però també i sobretot, informar per participar; d'altra banda, no cal oblidar que l'edat de les persones destinatàries del servei i la naturalesa del propòsit es porten a terme millor en termes de proximitat.

- **La dinamització.** Entrar en contacte amb els i les joves estudiants d'un centre d'educació secundària permet també promoure processos de dinamització. Provocar experiències de participació social, assajar a partir dels canals establerts en el marc del centre educatiu (delegats, comissions de delegats, representats als Consells Escolars de Centre, als Consells Escolars de Districte,...), explorar interessos dels i les adolescents per promoure l'associacionisme en qualsevol dels seus nivells i establir relacions amb altres agents socials del territori –o entorn (equipaments, serveis, xarxa associativa,...), afavorint l'adquisició d'eines i habilitats socials, és la millor manera d'educar vers la participació.

3.2. Objectius

- **Apropar la informació** als i les joves sobre diferents àmbits de la seva vida per a la seva capacitat en front la presa de decisions autònoma i responsable.
- **Potenciar els òrgans de representació i de participació** existents als centres d'educació secundària.
- **Fomentar els mecanismes de participació** tot contribuint a la creació i consolidació d'associacions i grups juvenils i la vinculació de joves a entitats ja existents.
- **Promoure la realització d'activitats**, per part dels i les joves, de difusió i creació cultural, esportiva, formativa i de temps lliure dins i fora del centre educatiu.
- **Facilitar la relació entre els centres educatius i els equipaments, els serveis adreçats a joves i les entitats juvenils** que hi ha als districtes mitjançant la realització d'accions conjuntes i/o complementàries.
- **Donar a conèixer i promoure la participació** dels i les joves de 12 a 16 anys en el teixit associatiu juvenil de cada territori.

3.3. Població destinatària

El Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària va **adreçat a joves entre 12 i 16 anys escolaritzats en els centres d'educació secundària de Barcelona**. En una primera fase aquest servei s'implementarà en els instituts públics de Barcelona que així ho sol·licitin (66 centres: 18.648 alumnes² - 35% del total escolaritzat en aquesta franja d'edat).

3.4. Estructura del servei

L'activitat del **Servei de Dinamització als Centres d'Educació Secundària es realitza mitjançant la intervenció d'un/a professional (animador/a sociocultural)**, que també ha de ser capaç de crear

² Segons informe de l'escolarització a la ciutat de Barcelona – curs 2007-2008. Consorci d'Educació de Barcelona.

complicitat amb els equips directius i docents dels centres i amb la xarxa juvenil del territori, equipaments i serveis, i també entitats juvenils.

És per això que **més enllà del temps d'atenció informativa presencial** a cadascun dels centres d'educació secundària, aquest professional haurà de desenvolupar altres funcions com:

- Coordinació amb el referent del centre d'educació secundària corresponent.
- Coordinació amb els Punts d'Informació Juvenil per a l'exposició i orientació informativa.
- Coordinació amb la xarxa juvenil del territori (serveis municipals –casals de joves, espais joves,...- i entitats-) per a la realització d'activitats i projectes conjunts.
- Disseny i dinamització d'activitats amb representants d'alumnes
- Disseny i dinamització d'activitats amb grups d'alumnes del centre educatiu.
- Coordinació amb companys i companyes d'altres centres i districtes.

La franja horària fixa per a l'atenció presencial informativa serà l'estona d'esbarjo de l'alumnat (1/2 hora). A banda, caldrà cercar altres espais de comú acord amb el centre educatiu, ja sigui en horari lectiu (per a tasques concretes en relació als delegats i les delegades i els consellers i les conselleres escolars, o tractament de temàtiques d'interès que es perfilin en cada cas) o fora d'aquest temps (a l'estona de menjador, a la sortida de classe, a les tardes no lectives,...).

La presència del professional a cada centre serà d'un cop a la setmana a l'estona de l'esbarjo, i la resta a concretar en funció de la tasca a desenvolupar. Es preveu una dedicació estàndard del professional de 5h per Centre d'Educació Secundària.

3.5. Implementació del Servei

L'objectiu és que la implementació del Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària es realitzi durant el 1r trimestre del curs acadèmic 2008-2009.

4. El programa "informaciójovebcn"

A banda del seu vessant de dinamització juvenil, el **Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària esdevé un dels sis instruments del programa "informaciójovebcn"**. Aquest programa que impulsa la Regidoria de Dones i Joventut de l'Ajuntament de Barcelona té com a principal objectiu el d'apropar la informació als sectors de la població adolescent i jove de la ciutat mitjançant la implementació i desenvolupament d'espais, canals i estratègies.

Dins aquest programa doncs, a més del Servei d'Informació i Dinamització als Centres d'Educació Secundària anteriorment descrit, trobem:

4.1. Els Punts d'Informació Juvenil de Barcelona

Són equipaments que, amb un equip de professionals específic i un horari d'obertura estable i permanent, realitzen accions de gestió de la informació (recerca, tractament, elaboració i classificació), per tal d'oferir serveis d'exposició i d'orientació informativa, de tramitacions, així

com, si és el cas, també d'assessoraments. Realitzen l'activitat a partir de la universalitat i la gratuïtat, posant èmfasi en l'atenció personalitzada i adaptada a les necessitats individuals, i garantint l'anonimat i la confidencialitat de les persones usuàries.

La ciutat disposa, actualment, de sis punts d'informació juvenil (Ciutat Vella, Sants-Montjuïc, Sarrià-Sant Gervasi, Gràcia, Horta-Guinardó i Sant Martí). El compromís, que també queda palès en la mesura de govern "Pla d'Equipaments Juvenils de Barcelona 2008-2015 – 30 de maig de 2008", és que al 2011 hi hagi en funcionament a la ciutat 12 punts d'informació juvenil, 1 per cada districte amb l'excepció de Ciutat Vella i Eixample que n'hi haurà dos. A més, cal tenir present que, molts d'aquests Punts d'Informació Juvenil es desplegaran en el Districte, si així es creu necessari, mitjançant antenes (el PIJ corresponent es desplaça a un barri/zona i s'ubica en un espai per tal d'oferir els seus serveis en unes hores determinades d'una tarda a la setmana).

4.2. Els Serveis d'Informació i Assessorament Especialitzats

Són equipaments que, amb un equip de professionals específic i un horari d'obertura estable i permanent, realitzen el mateix tipus d'accions de gestió de la informació que un punt d'informació juvenil incorporant-hi a més les accions pròpies d'assessorament, però centrades en una temàtica específica d'interès per a la gent jove.

La ciutat disposa, actualment, de tres serveis d'aquesta tipologia centrats en: habitatge (Servei d'Habitatge Jove), associacionisme (Casal d'Associacions Juvenils de Barcelona) i formació acadèmica (Punt Boca Nord). Es preveu l'obertura en un futur d'un servei centrat en temes de mobilitat europea, i la col·laboració en el desenvolupament d'un altre en temes de treball.

4.3. La Xarxa d'Assessoraments

L'assessorament és una acció que suposa donar tots aquells recursos que poden ser d'utilitat a la persona usuària per tal de resoldre i solucionar una situació personal específica en referència un tema concret (habitatge, treball, formació,...). Bàsicament es realitza a través de l'atenció presencial individualitzada per part d'un/a professional especialista en la temàtica. Aquests assessoraments es realitzen tant des dels Punts d'Informació Juvenil, que n'incorporen un o dos, i des dels Serveis d'Informació i Assessorament Especialitzats, que tracten una qüestió específica.

Actualment, la ciutat disposa de cinc assessoraments en temàtiques com: habitatge, formació acadèmica, drets i deures laborals, mobilitat europea i associacionisme que, alhora, es desglossa en cinc qüestions diferenciades: finançament associatiu, temes legals, fiscals i comptables, activitats internacionals i gestió de la comunicació. Es preveu incorporar properament a la xarxa d'assessoraments els temes de salut i afegir també dins la temàtica d'associacionisme, les qüestions relacionades amb el programari lliure.

4.4. Les Campanyes Unitàries

Les campanyes són un conjunt d'activitats que es realitzen en períodes de temps determinats i que serveixen per apropar diferents qüestions d'interès per a la gent jove i alhora tractar-les amb certa profunditat. Es desenvolupen i s'implementen a partir de la Xarxa de Punts d'Informació

Juvenil i hi col·laboren, si així s'escau, altres agents de diversa índole que tracten aquesta temàtica o en són experts. Les accions-tipus que es porten a terme dins una campanya són, principalment: xerrades, debats, fòrums, exposicions i l'obertura d'un lloc web-producte específic.

Alguns exemples de les campanyes que s'han portat a terme darrerament són: "In-forma't – activitats per triar el teu itinerari acadèmic", "Cooperes? – activitats per conèixer de prop el món de la cooperació i dels projectes internacionals". En aquest mateix sentit, properament es realitzarà la "Mostra de Turisme Juvenil".

4.5. Els Instruments Comunicatius

Dins el programa "informaciójovebcn" esdevé fonamental la creació i la implementació d'una sèrie d'instruments comunicatius bàsics que serveixin de suport en la transmissió de continguts informatius. Per tant, es defineixen una sèrie d'instruments, que prendran una major dimensió tenint en compte el fet que ara, a més de la població jove (16-29), també s'adreçaran a la franja adolescent de la ciutat (12-15).

- **Instruments en línia / virtuals:**

- Portal web de joventut: www.bcn.cat/joventut. L'eina virtual principal que conté tota la informació estructurada en temes d'interès juvenil (habitatge, formació, cultura,..), i els recursos i els serveis de la ciutat adreçats a la gent jove. Incorpora dues seccions, "agenda" i "notícies", en constant actualització, així com enllaços a diverses pàgines d'interès, entre d'altres.
- Webs-producte dels serveis. Llocs web d'equipaments, serveis i programes específics de caràcter permanent i estable. D'interès per a la persona usuària per conèixer amb detall què ofereixen (presentació, situació, horari, prestacions, programa d'activitats, tauler d'anuncis, enllaços,...).
- Webs-campanya. Llocs web de projectes i campanyes de caràcter puntual. D'interès per a la persona usuària a l'hora de conèixer amb detall informacions relacionades amb la temàtica de referència del projecte-campanya que s'està portant a terme. Incorporen a més el programa d'activitats, fòrums de debat, enllaços, etc.
- Butlletí electrònic e-jovebcn. Eina informativa de caràcter mensual que dóna a conèixer les principals novetats que ofereix la ciutat en relació a activitats, recursos i serveis que s'adrecen a la població adolescent i jove de la ciutat.

- **Instruments físics: (suport paper)**

- Plànol-guia jovebcn. Plànol de la ciutat que situa tots els serveis i recursos que s'adrecen a la població adolescent i jove, amb una breu presentació dels mateixos (adreça, dades de contacte i explicació).
- Agenda nitidía. Agenda trimestral que incorpora totes aquelles activitats per a adolescents i joves que es realitzen, tant de dia com de nit, en els equipaments municipals (punts d'informació juvenil, casals de joves, espais joves, sales d'estudi nocturnes, centres cívics,...). De gran interès per a la població 12-29 si allò que es busca és participar en alguna activitat.

- Diari mónjovebcn. Suplement-diari trimestral de caire divulgatiu, amb una sèrie de seccions estables com "actualitat", "el tema", "associacionisme", "el servei", "propostes" i "entrevista". Per tal de conèixer una mica més què "és cou" en l'ambient jove de la ciutat.
- Productes comunicatius específics. Derivats de la realització d'una campanya, de la promoció i difusió d'un equipament, servei o programa, etc. (tríptics, pòsters, adhesius,...).